

ZAMONAVIY INGLIZ ADABIYOTIDA MIGRANT ADABIYOTI

Begimkulova Shaxnoza Axmedovna

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM v.b.dotsenti

Amirova Sabina Umiddil qizi

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM 1-kurs magistri

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy ingliz adabiyotida migrant adabiyotining shakllanishi, asosiy mavzulari va estetik xususiyatlari o'rganiladi. Asarlar tahlili orqali Chimamanda Ngozi Adichie, Mohsin Hamid, Jhumpa Lahiri va Kazuo Ishiguro kabi yozuvchilarning migrant adabiyotidagi madaniy, psixologik va ijtimoiy jihatlar ko'rib chiqiladi. Maqolada shuningdek, identitet, gender, madaniy moslashuv va postkolonial tajribalar simvoli sifatida o'rganiladi.

Kalit so'zlar: migrant adabiyoti, globalizatsiya, identitet, madaniyatlararo farqlar, simvol va metafora, ingliz adabiyoti.

Аннотация. В статье рассматривается формирование, основные темы и эстетические особенности мигрантской литературы в современной английской литературе. Через анализ произведений таких авторов, как Чимаманда Нгози Адичи, Мохсин Хамид, Джумпа Лахири и Казуо Исигуро, исследуются культурные, психологические и социальные аспекты мигрантской литературы. Особое внимание уделяется идентичности, гендерным вопросам, культурной адаптации и постколониальному опыту.

Ключевые слова: мигрантская литература, глобализация, идентичность, межкультурные различия, символ и метафора, английская литература.

Annotation. This article examines the formation, main themes, and aesthetic features of migrant literature in contemporary English literature. Through the analysis of works by Chimamanda Ngozi Adichie, Mohsin Hamid, Jhumpa Lahiri, and Kazuo Ishiguro, the cultural, psychological, and social aspects of migrant

literature are explored. The study also highlights identity, gender issues, cultural adaptation, and postcolonial experiences.

Keywords: migrant literature, globalization, identity, intercultural differences, symbol and metaphor, English literature.

Kirish.

Zamonaviy ingliz adabiyotida migrant adabiyoti – bu globalizm va migratsiya jarayonlari ta'sirida shakllangan yangi estetik va mavzuiy yo'nalish bo'lib, u nafaqat insonning hududiy ko'chishi va ijtimoiy o'zgarishlarini, balki shaxsiy, psixologik va madaniy identitetning murakkabliklarini ham o'rganadi. Migrant adabiyoti ingliz tilidagi yozuvchilar tomonidan dunyoning turli burchaklaridan kelgan mualliflar tajribasini aks ettirish orqali zamonaviy adabiyotning dinamik rivojini namoyon qiladi[3]. Ushbu yo'nalish nafaqat voqealar rivojini, balki o'quvchining tafakkurini uyg'otish, madaniy farqliliklarni tushunish va insoniy qadriyatlarni yangidan kashf etishga xizmat qiladi.

Metodlar.

Zamonaviy ingliz adabiyotida migrant adabiyoti o'zining ko'p qirrali mavzulari bilan ajralib turadi. Birinchi navbatda, u migratsiya jarayonining shaxsiy va ijtimoiy oqibatlarini tasvirlaydi. Bu yerda mualliflar yangi mamlakatga ko'chib kelgan shaxslarning qiyinchiliklari, madaniy to'qnashuvlar, ijtimoiy integratsiya jarayoni va shaxsiy identitetning o'zgarishi kabi mavzularni chuqur tahlil qiladi. Masalan, Chimamanda Ngozi Adichie va Mohsin Hamid kabi yozuvchilar o'z asarlarida migrantlar hayotining murakkab psixologik va ijtimoiy jihatlarini tasvirlashga katta e'tibor qaratadilar. Ularning romanlarida bosh qahramonlar o'z vatanlaridagi qadriyatlar bilan yangi muhitdagi talablar o'rtasida kurash olib boradi, bu esa adabiyotda ko'p qavatli psixologik portret yaratishga xizmat qiladi[1].

Ikkinchi jihat – madaniy va til bilan bog'liq masalalar. Migrant adabiyoti ko'pincha tilning o'zgarishi, ko'p tillilik, nutqdagi kod almashtirish va madaniy kontekstning qarama-qarshiliklari orqali namoyon bo'ladi. Bu esa o'quvchiga bosh

qahramonning ichki dunyosini va madaniy identitetini chuqurroq anglash imkonini beradi. Mohsin Hamidning “Exit West” romani yoki Kazuo Ishiguro asarlarida bu jarayon til va muloqot orqali dramatik tarzda ifodalanadi[2]. Yozuvchilar o‘z qahramonlarini yangi madaniyat va ijtimoiy muhitga moslashtirish jarayonini tasvirlaydi, bu esa o‘quvchiga migratsiyaning psixologik va madaniy ta’sirlarini chuqurroq tushunishga yordam beradi.

Natijalar.

Zamonaviy ingliz adabiyotida migrant adabiyotining yana bir muhim jihati – u postkolonial adabiyot bilan chambarchas bog‘liqdir. Ko‘plab migrant yozuvchilar o‘z asarlarida o‘tmishdagi kolonial tajribalar, milliy tarix va irqiy identitet masalalarini ko‘taradilar. Bu jihat migrant adabiyotiga nafaqat shaxsiy tajriba, balki tarixiy va ijtimoiy kontekstni ham olib kiradi. Chimamanda Ngozi Adichie “Americanah” romanida shaxsiy migratsiya tajribasini global ijtimoiy va tarixiy masalalar bilan uyg‘unlashtiradi. Shu orqali adabiyotda identitet, irqiylik va madaniyatlararo farqlar ramziy va real jihatdan ko‘rsatilib, o‘quvchida yanada kengroq tafakkur maydoni yaratiladi[5].

Migrant adabiyotida simvol va metaforalarning ishlatilishi ham katta ahamiyatga ega. Zamonaviy yozuvchilar migratsiya jarayonidagi psixologik holatlarni, nostandart tajribalarni va madaniy qarama-qarshiliklarni ramziy vositalar orqali ifodalaydilar. Masalan, shahar manzaralari, transport tizimlari, chegaralar va boshqa ijtimoiy ramzlar migratsiya tajribasini dramatik tarzda aks ettiradi[4]. Mohsin Hamid va Jhumpa Lahiri asarlarida bu ramziy jihatlar o‘quvchiga migrantning ichki kurashini, yo‘qotish va umid orasidagi murakkabliklarni sezdiradi.

Zamonaviy ingliz migrant adabiyoti ko‘pincha shaxsiy hikoyalar orqali universal mavzularni ochadi. Bu hikoyalar shaxsiy tajriba bilan jamiyatning keng kontekstini uyg‘unlashtiradi. Masalan, Jhumpa Lahiri “The Namesake” asarida immigrant oilaning tarixi va ularning farzandlari orqali identitet va madaniy moslashuv masalalari yoritiladi. Asar bosh qahramoni amerikalik va hind madaniyati

o'rtasida o'z o'rnini topishga harakat qiladi, bu esa o'quvchiga migratsiya jarayonining murakkab va ko'p qatlamli tabiati haqida chuqur tushuncha beradi[6].

Shuningdek, zamonaviy ingliz migrant adabiyoti gender va ijtimoiy tabaqa masalalarini ham o'rganadi. Ko'plab asarlarda migrant ayollar va erkaklarning turli ijtimoiy rollar, gender stereotiplari va jamiyatdagi o'z o'rnini topish jarayonidagi qiyinchiliklari ko'rsatib beriladi. Chimamanda Ngozi Adichie, Hari Kunzru va boshqa mualliflar o'z asarlarida migrantlarning ijtimoiy, iqtisodiy va gender qiyinchiliklarini realistik va dramatik tarzda tasvirlaydi. Shu orqali adabiyot o'quvchiga migratsiyaning shaxsiy va ijtimoiy oqibatlarini yanada kengroq va chuqurroq anglash imkonini beradi[7].

Muhokama.

Migrant adabiyoti shuningdek, global siyosiy jarayonlar va inson huquqlari bilan chambarchas bog'liqdir. Zamonaviy yozuvchilar ko'p hollarda qochqinlar, muhojirlar va migratsiya bilan bog'liq siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy muammolarni o'z asarlariga olib kiradilar. Masalan, Mohsin Hamidning "The Reluctant Fundamentalist" romani global siyosat, identitet va stereotiplar masalalarini shaxsiy migratsiya tajribasi bilan uyg'unlashtiradi. Shu tariqa, migrant adabiyoti nafaqat shaxsiy tajriba, balki global voqealarni ham o'rganish imkonini beradi.

Zamonaviy ingliz migrant adabiyotida narrativa va uslubiy yondashuvlar ham muhim o'rin tutadi. Ko'p yozuvchilar asarlarini bir nechta nuqtai nazardan hikoya qiladilar, vaqt va makon o'zgarishini metafora va simvollarida aks ettiradilar. Bu esa o'quvchiga migratsiyaning murakkab va ko'p qatlamli tabiati haqida yanada boyroq tushuncha beradi. Masalan, Jhumpa Lahiri, Mohsin Hamid va Chimamanda Ngozi Adichie asarlarida voqealar chiziqli bo'lmagan tarzda tasvirlanadi, shuningdek, ichki monologlar va xotira elementlari orqali qahramonlarning ichki dunyosi batafsil ochib beriladi.

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ingliz adabiyotida migrant adabiyoti globalizatsiya, madaniyatlararo aloqalar va shaxsiy identitet masalalarini aks

ettiruvchi yangi yo‘nalish sifatida rivojlanmoqda. Bu adabiyot nafaqat voqealarning yuzaki tasvirini beradi, balki shaxsiy va ijtimoiy tajribalarni ramziy, psixologik va falsafiy qatlamlarda ifodalaydi. Chimamanda Ngozi Adichie, Mohsin Hamid, Jhumpa Lahiri va Kazuo Ishiguro kabi yozuvchilar asarlarida migratsiya jarayoni, madaniy moslashuv, identitet, gender va ijtimoiy tabaqa masalalari o‘quvchiga chuqur tushunarli tarzda yetkaziladi. Shu tariqa, zamonaviy ingliz migrant adabiyoti nafaqat ingliz tilidagi adabiyotning, balki global adabiyotning muhim va dolzarb qismi sifatida ajralib turadi. Migrant adabiyoti o‘quvchiga inson ruhiyatining murakkabligi, madaniy qarama-qarshiliklar, tarixiy tajribalar va global jarayonlarni birlashtirgan holda taqdim etadi. Bu esa uning zamonaviy adabiyotdagi o‘rnini mustahkamlab, yangi estetik va kontseptual yo‘nalishlarni ochib beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Qodirov, B. Migrant adabiyoti va identitet. Toshkent, 2015.
2. Tursunov, O. Postkolonial tendensiyalar va ingliz adabiyoti. Toshkent, 2016.
3. Abdullaev, F. Madaniy moslashuv va roman. Toshkent, 2017.
4. Yunusov, K. Zamonaviy ingliz romani tahlili. Toshkent: Akademnashr, 2013.
5. Salimova, N. Migrant adabiyoti metaforalari. Toshkent, 2015.
6. Dilnoza, R., & Begimkulova, S. (2023). AFG‘ON-AMERIKA DIASPORA ADABIYOTIDA DINIY VA DUNYOVIY TA‘LIM: AYOL, OILA VA JAMIYAT. Farg'ona davlat universiteti, (6), 210-210.
7. Axmedovna, B. S. (2024). ADABIYOTNI O‘QITISHDA INNOVATSION YONDASHUVNING AHAMIYATI. Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali, 2(59), 418-421.
8. Begimkulova, S. (2024). GUMANIZM KONSEPSIYASI SAIMA VAHOBNING IJODIDA. In NEW RENASSAINCE CONFERENCE (Vol. 1, No. 1).
9. Axmedovna, B. S. (2024). Patriarchal Supremacy and its Visual Expression in the Work of Afghan-American Writer. Journal of new century innovations, 53(6), 51-54.

10. Khalilovna, S. N. (2025). INGLIZ VA O 'ZBEK MADANIYATLARIDA MEHMONDO 'STLIK PAREMIYALARNING QO'LLANISHI. SHOKH LIBRARY.

11. Бегимкулова, Ш. А. (2022). ТВОРЧЕСТВО ЭМИ ТАНЬ 1980-Х-90-ХГГ. В КОНТЕКСТЕ АЗИАТО-АМЕРИКАНСКОЙ ЛИТЕРАТУРНОЙ ТРАДИЦИИ. RESEARCH AND EDUCATION, 20.

12. Sharipova, N. (2023). THE PECULIARITIES OF PSYCHOLOGICAL SECURITY IN TODAY'S GLOBALIZATION PROCESS. Modern Science and Research, 2(3), 276-279.

13. Khalilovna, S. N. (2023). EDUCATIONAL POTENTIAL OF INNOVATIVE TECHNOLOGY IN TEACHING SENIOR LANGUAGE STUDENTS'SPECIALISTS. European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies, 3(11), 95-98.

14. Niyazova, M. (2024). SHARQ VA G 'ARB SENTIMENTAL NASRI AN'ANALARI. Наука и инновация, 2(33), 104-108.

15. Niyazova, M. (2024). SENTIMENTAL PORTRAYAL IN EASTERN AND WESTERN LITERATURE. AMERICAN JOURNAL OF EDUCATION AND LEARNING, 2(4), 543-548.